

Prijs € 0,90

Waardzegger

In dit nummer o.a.:

- Van het bestuur
- Activiteiten
- 1e Jubileum jeugdnatuurdag
- Werk aan de dijken
- Kleine discussie
- En... 100 nieuwe leden??

Herfst 2016

Hoeksche Waards Landschap

Colofon

Waardzegger, een uitgave van
Hoekscheewaards Landschap (HWL)
Vereniging voor behoud en ontwikkeling
van natuur en landschap in de Hoeksche
Waard, opgericht in 1973.
Verschijnt ieder kwartaal
ISSN 1389-7454
Oplage: 1950
Lidmaatschap € 20,00 per jaar
IBAN-nr: NL48 INGB 0002 9980 08
Materiaal uit deze uitgave mag alleen voor
niet-commercieel gebruik aangewend
worden met bronvermelding

Ledenadministratie HWL

postbus 1080
3260 AB Oud-Beijerland
ledenadministratie@hwl.nl

Natuurbezoekerscentrum Klein Profijt

Zalmpad 11, 3261 MD Oud-Beijerland
telefoon: 0186 621 888
Beheerder: Merijn van den Hoogenhoff
kantoor@hwl.nl
Openingstijden:
Dinsdag t/m Vrijdag 10.00 tot 17.00 uur
Zaterdag en Zondag 12.00 tot 17.00 uur

Nationaal Landschap Centrum

Veerweg 1c, 3281 LX Numansdorp
Telefoon: 0186 653 512
Beheerder: Cees Mesker 06 1296 6131
kantoor@hwl.nl
Openingstijden:
Dinsdag, zaterdag en zondag
van 12.00 tot 17.00 uur

www.hwl.nl

Dagelijks Bestuur

Els van Veen (voorzitter) 078 618 0691
Bob Wiggers 0186 616362
(secretaris)
Aat Vandersmissen 0186 602536
penningmeester@hwl.nl

IN DIT NUMMER:

- Van de redactie en het bestuur
- Lezing paddenstoelen
- Tags
- Nieuwe boekuitgaven
- Nieuwe leden
- Spek de clubkas
- Knotten of nestje bouwen?
- Lezing "Viezen stinkvissen"
- Vergroot terras
- Oeverloop foto collage
- Exposities
- Boswitje (niet zo maar één)
- Het steencorset over de dijkwerken
- Planten strepen
- En de naam van het kalfje is...?
- Halsbandparkieten
- Activiteiten
- Jeugd natuur dag
- Prikbord op zoek naar een dooie mus

Foto's voorpagina: Weidebeekjuffer, Marjon
Kunst en Mycena van Leen de Man

Redactie:

Aad Bruijnzeel
Hanny Willemstein
Ineke Moll
Jan Plaisier
Joop Dijkshoorn
redactie@hwl.nl

**Kopij Kwartaal nummers
inleveren in de eerste maand van
ieder kwartaal**

Aanleveren kopij

Als aparte bijlage ('attachment') bij een
e-mail. Uitsluitend in MS-Word naar:
redactie@hwl.nl

VAN DE REDACTIE

Tot mijn spijt vertelde Hanny Willemstein dat zij er dit jaar mee gaat stoppen. Jammer Hanny, ik was heel blij met jouw correcties en zal moeite moeten doen om zo'n zelfde "pietje precies" te krijgen. Maar we gaan op zoek. Bedankt voor de leuke samenwerking en we zien elkaar vast nog wel eens.

Door het wijzigen van de voorpagina van het zomernummer kwam deze foto te vervallen en om tot volgend jaar te wachten met deze foto vind ik zonde.

De expositie "Dagvlinders" in Klein Profijt is niet samengesteld door de groep natuurfotografie maar door de werkgroep "Vlinders en Libellen". Bij deze ook weer rechtgezet. Het blijft amateurwerk. Tot eind september kunt u deze expositie nog zien.

Trouwens, weet u nog die foto van de Bruine Kiekendief met die grote groene tags aan de vleugels? We kregen commentaar van Erica en een verklarend antwoord daarop van Dick, de schrijver van het stukje.

Eigenlijk was ik het eerst wel een beetje met Erica eens maar nu denk ik: "het heeft nut voor de vogelpopulatie, de vogel schijnt er geen last van te hebben, dus prima zo!" Waarmee ik gelijk de discussie sluit.

Omdat het knotseizoen weer van start gaat heb ik de hobby van veel mensen ook in een collage gezet. Het geeft aan dat de mensen die het doen er veel lol aan beleven en ze maken de Hoeksche Waard er mooier mee. Wat méér kan men nog wensen? Dus mannen, komende maanden stap je van die ene "hobby" af en ga je dus in plaats van op zaterdag "gezellig" winkelen, lekker knotten!

Kijk even op de site en zoek de "knotploegencoördinator" op. (bestaat die wel?)

In ieder geval weet Flip wel waar je moet zijn of waar men nog een extra handje kan gebruiken. Boven de 70? Melden bij Henk, die is van en behoort tot de krasse knarren. Een "eeuwenoude" knotploeg die dat prach-

tige vlechtwerk maakte dat in de vorige Waardzegger stond.

Dit keer ook een aanprijzing voor een boekje samengesteld door Wim Huijser met een groot aantal wandelingen waaronder één wandeling in de Hoeksche Waard geschreven door Els, u weet wel, onze voorzitter.

Daarmee ga ik tegen het principe in om reclame te maken voor te koop zijnde zaken zonder dat daar een financiële vergoeding voor HWL tegenover staat. Dus heb ik "dat andere boekje" weer opgezocht en wordt dit ook aangeprezen. Wel zo eerlijk. Sorry Arie, beter laat dan nooit. Direct nadat dit op papier stond kreeg ik kopij voor een lezing in Numansdorp van Theo Schuurmans over... ja hoor, zijn nieuwe boek "Viezen stinkvisen". Daarom heeft de redactie besloten om boeken waaraan een lid heeft meegewerkt en dat aan de Hoeksche Waard gerelateerd is, voortaan GRATIS te promoten. Het moet dan wel met de natuur te maken hebben. Een klus- of kookboek (behalve met in de natuur gevonden ingrediënten of vogelhuisjes) gaan we dus niet doen. Het blijft ter beoordeling aan de redactie. (en ik ben daar best wel kritisch in!)

Nu we toch aan het promoten zijn. Om aan 100 nieuwe leden te komen zit er in dit nummer een aanmeldingskaart met een perforatielijijn. Die perforatie is ons geschenken door Quadraat, de drukker van de Waardzegger.

De gehaktballen van slager Schipper voor de oeverloop waren met korting en wij zijn een middag met Bas Kruithoff en onze vrouwen aardappelen wezen rooien en uien rapen voor de oeverlopers. Gratis ter beschikking gesteld met als tegenprestatie een advertentie van één van hun bedrijven. Een leuke ervaring, want laten we wel zijn. hoe vaak staat de gemiddelde Hoeksche-waarder op een aardappelrooier?

Dat bedoel ik maar!

Joop

VAN HET BESTUUR

Bob Wiggers
secretaris

Het is zomer en warm.

Een bevriend echtpaar uit Nijmegen kampeert in Mookhoek en ik maak regelmatig met hen wandelingen of fietstochtjes door de Hoeksche Waard en fungeer daarbij als een niet opgeleide landschap- en natuurgids.

Immers, in het land der blinden...

Ik laat hen de mooie stukjes wildernis zien als het griendje van de Knarren, Kuipersveer, Argusvlinder en daartussendoor ook oude dorpjes of bezoek aan de molen van Ab in Westmaas.

Ja, de HW heeft veel te bieden voor wie er ogen voor heeft en dat laatste hebben mijn vrienden gelukkig.

We genieten van de bloemen (orchissen!) en de vlinders en libellen. We lopen door bloemrijke graslanden en ik klets hen de oren van het hoofd over ecologische beheer, de betekenis van bomenrijen op de dijken, over natuurlijke plaagbestrijding. Ik word wel eens moe van mezelf, maar mijn vrienden gelukkig niet (of ze verbergen het).

Maar je wordt ook enthousiast als je al die pracht ziet in volle bloei en leven. Mijn

vriend, die wat meer in plantjes geïnteresseerd is, wil graag de orchissen zien ook al zijn de meeste al uitgebloeid. We zien plantjes en de vragende blik gaat naar mij: weet jij welk plantje dat is en ik val onmiddellijk door de mand, want eerlijk gezegd is de flora voor mij grotendeels terra incognita (onbekend terrein). Vogels, dagvlinders, libellen, zoogdieren o.k., maar plantjes en de onder water wereld: helaas daar zwijg ik bij vragen bescheiden en een beetje beschaamd.

Maar gelukkig! Binnen HWL is zoveel kennis dat één e-mailtje met een vraag of foto direct alweer een antwoord oplevert met een educatief onderbouwd verhaaltje, dat ik dan weer later met aplomb kan overbrengen aan mijn vrienden.

Maar genoeg over mezelf, waarom schrijf ik dit?

Binnen het bestuur van HWL zijn alle werkgroepen van de zeven afdelingen vertegenwoordigd, de werkgroepen zijn zelfstandig, maar via het bestuur kunnen dwarsverbanden gelegd worden en komt men tot samenwerking.

Dát is het sleutelwoord: samenwerking.

Uit samenwerking komt een adequate natuurbescherming en een geslaagd natuurherstel tot stand in de HW. De grondslag van onze statuten.

Samenwerking binnen HWL, uiteraard, maar ook buiten HWL met de andere natuurbeschermers als SBB en NM, met de Stichting Free voor de inzet van grote grazers, maar zeker ook met de gemeenten, het Waterschap en, absoluut niet te vergeten, de boeren.

Samenwerking binnen HWL is nog wel te behappen, maar met de andere partijen kan het soms wel wringen. Niet alle belangen lopen parallel maar zolang we ons

dat maar bewust zijn en elkaar respecteren lukt het meestal wel om samen te werken. Toch dreigt het soms mis te gaan en moet veel inspanning geleverd worden om, in samenwerking, natuurwaarden te behouden. In deze tijd ligt er een probleem met het Waterschap over de opheffing van Groenbeheer en een probleem met de provincie over het behoud van natuurgebied Kuipersveer om maar twee voorbeelden te noemen. HWL wil zich blijven inzetten voor het behoud en herstel van de natuurwaarden in de HW, maar kan dat niet alleen. We hebben de steun van de bewoners nodig en ik raad daarom elke hoekschewaarder aan om lid te worden van HWL.

Zodat die hoekschewaarder ook in de toekomst met vrienden kan rondrijden of wandelen en trots de mooie natuurplekken van dit eiland kan tonen.

Laat dus de kaart op bladzijde 11 door vrienden invullen en kom die gezellig inleveren bij een gratis kopje koffie of thee op ons mooie terras op Klein Profijt of aan die hééle lange tafel in Numansdorp. De kaart opsturen mag ook. In een enveloppe met postzegel naar:

**Ledenadministratie, Postbus 1080,
3260 AB Oud Beijerland.**

Vanwege het 100 jarig bestaan hopen we op 100 nieuwe leden!

De Hoeksche Waard is het waard!

LEZING PADDENSTOELEN: Bijzondere wezens van moeder natuur

In vele opzichten zijn paddenstoelen bijzondere organismen.

Ze schieten soms in een nacht uit de grond en verdwijnen vaak weer even snel. Ze kennen ontelbaar veel verschijningsvormen van hoed met steel tot kleurige korsten, van microscopisch klein tot de Reuzenzwam.

Ook roepen ze legio vragen op. Zijn het planten maar dan zonder bladgroen? Of zijn het eigenlijk helemaal geen planten? En waar leven ze van? Hoe planten ze zich voort? Zijn ze nuttig of kunnen we ze best wel missen? En hoeveel soorten zijn er feitelijk en hoe raak je in deze

bijna magische wereld thuis?

Allemaal vragen waar de lezing, op 16 oktober a.s. in het NLC, antwoord op hoopt te geven.

Foto: Zalmzwam
Marijke Haak

TAGS

Brief van Erica Bal naar aanleiding van het artikel over de Bruine Kiekendief.

Ik ben een groot dier- en natuurliefhebber.

Goed zijn voor dier en natuur betekent zorgen dat je de wereld zo min mogelijk vervuult, helpen de natuur in stand houden met de middelen waarover je beschikt. Maar we gaan te ver.

Wij willen alles, maar dan ook alles van de dieren weten en zetten daar allerlei door ons bedachte middelen voor in.

Ik zie dierendocumentaires waarin ijsberen, leeuwen, zeedieren enz. enz. een halsband met zender dragen, en nu zie ik ook vogels die belast worden met windtags.....waarom onnatuurlijke balast voor deze dieren? Wat een mooie vogel zou moeten zijn wordt verziekt door onze plastic-manie.

Wat is de toegevoegde waarde te weten waar het dier vandaan komt/ is geweest/ met wie paart/enz.?

Geen enkele.

Stel u zelf de vraag of u dit als slachtoffer leuk zou vinden? Een eerlijk antwoord kan alleen 'nee' zijn.

Mens hou op te handelen in eigen belang en toon respect.....ook voor de dieren.

Tot zover de brief van Erica.

In eerste instantie een aanklacht tegen iedereen die dieren van merken voorzien en daarmee "verminken". Het blijkt genuanceerder te liggen en daar kan iedereen zich wel in vinden, vermoeden wij (redactie).

Beste Erica,

Allereerst bedankt voor je reactie, altijd goed om kritisch de onderzoeksmethoden bij vogels te blijven volgen!

Ik ben het helemaal met je eens dat er, zeker in het verleden, zonder enig doel vo-

gels geringd werden.

De wetgever stelt tegenwoordig echter hoge eisen aan het ringen en andere vormen waarmee de vogel gevolgd kan worden. Er moet een doel mee gediend zijn, anders wordt er geen vergunning afgegeven.

Het doel is tegenwoordig altijd om meer inzicht te krijgen in het gedrag, waar de vogel zich bevindt en, dat is zeker het belangrijkste, hoe de soort het beste beschermt kan worden.

Een paar voorbeelden hierover:

Door dataloggers aan grauwe kiekendieven te bevestigen wisten de onderzoekers waar deze vogels zich in de winterperiode in Afrika ophielden. Dat gebied zijn ze gaan bezoeken en het bleek dat de bevolking daar dacht dat de kiekendieven hun gewassen opvraten. Om die reden werden ze dus bestreden en opgegeten. Door voorlichting te geven aan de plaatselijke bevolking kan dit probleem ondervangen worden.

Een voorbeeld dichterbij: Afgelopen jaar zijn een aantal Dwergganzen van een datalogger voorzien. De enig dwergganzen die in de winter in Nederland overwinteren, doen dit in het Oudeland van Strijen. Deze "populatie" bestaat uit slechts 35 vogels. We dachten altijd dat ze ook 's nachts in het Oudeland verbleven, uit de gegevens blijkt echter dat ze soms midden in de nacht gaan vliegen om op het Hollands Diep of de Ventjagersplaten te gaan slapen en drinken. Lekker belangrijk zou je zeggen. ☺

Maar nu blijkt dat er precies op hun vlieg-route 7 windturbines van 200 meter hoogte geplaatst gaan worden. Met deze vlieggegevens wordt nu een passende beoordeling gevraagd van de Commissie MER. Als er een paar dwergganzen per jaar door deze

gehaktmolens naar beneden worden geslagen zal dit een flink effect hebben op de toch al tanende populatie.

Het is helemaal niet mijn bedoeling om je van standpunt te laten veranderen, maar ik wil je wel graag wijzen op de positieve effecten die het "merken" van vogels kan hebben.

Met vriendelijk groet, Dick van Houwelingen

Discussie gesloten! (redactie)

Ledental HWL weer in de lift.

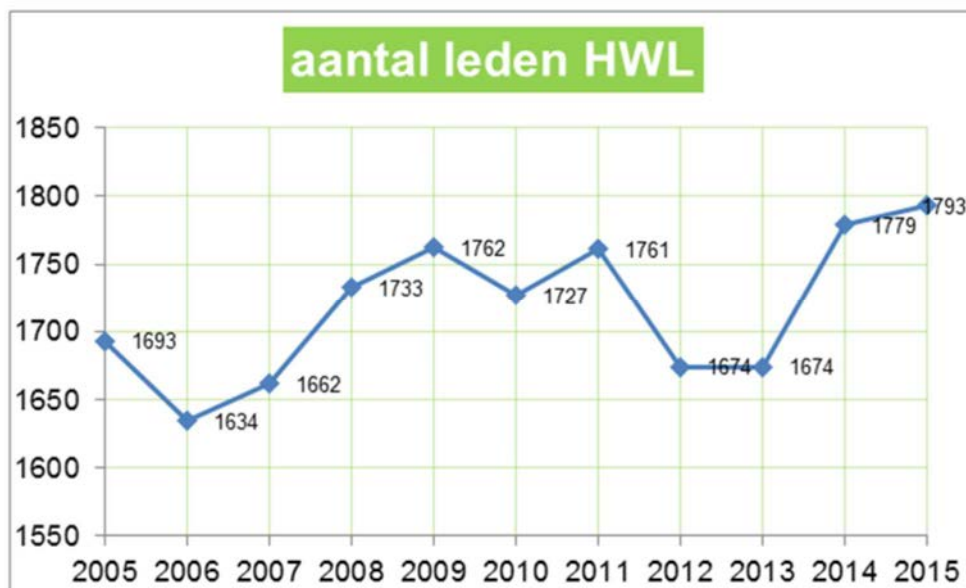
door Ruud Horijon

Gelukkig niet want zoals uit onderstaande grafiek blijkt zijn we vanaf 2005 met zo'n 100 leden gegroeid. In 2012 en 2013 hadden we wel een behoorlijke dip, maar daarna was er weer flinke groei en als de trend zich voortzet passeren we dit jaar zeker de 1800 leden grens.

Dat is een heel mooie mijlpaal. Maar eigenlijk zouden toch veel meer mensen die natuur- en landschap van de Hoeksche Waard een warm hart toedragen lid moeten zijn van HWL??!!!!

Laten we eens proberen over de volgende 100 leden niet 10 jaar te doen maar één jaar.

Daarom wordt in deze Waardzeggende aftrap gegeven voor een kleine ledenwerfactie onder het motto van "100 nieuwe

Regelmatig horen we dat de grote natuur- en milieuverenigingen zoals Natuurmonumenten en het Wereldnatuurfonds al jaren te maken hebben met ledenverlies. Geldt dat ook voor HWL?

leden voor 100 jaar Klein Profijt!"
bron: jaarverslagen HWL (te raadplegen op hwf.nl, onder documenten. Daarin staat ook vermeld een tabel van het aantal leden per gemeente)

Schat aan 'kraaien-weetjes'

Arie Pieters

Op 21 juni 2014 begon ik in 's-Gravendeel met het dagelijks volgen van een zwarte kraai, die ik al jarenlang kende.

Het gegeven dat we 'goede bekenden' van elkaar waren maakte het mogelijk om hem van dichtbij op de voet te blijven volgen. Het dagelijkse leven van hem en zijn partner mondt uiteindelijk uit in het boek 'A life in Black & White'. Hierin werden zeven maanden uit het leven van een kraaienechtpaar beschreven.

Het leverde mij een schat aan (soms verrassende) gegevens/informatie op, ondermeer over het voedsel wat ze tussen de basaltkeien langs de rivier vandaan haalden. Het territorium van 'mijn' echtpaar grenst nu eenmaal aan de Dordtse Kil en als echte opportunist moet je dan proberen uit te zoeken of je daar je voordeel mee kan doen, ook qua voedselaanbod. Wel, die voordelen waren soms overvloedig aanwezig. Meer dan de helft van hun voedsel bestaat uit inmiddels bekende 'exoten', zoals de Chinese wolhandkrab, de Amerikaanse rode rivierkreeft en een drietal verschillende korfmosselen. Al deze exoten zijn ooit met ballastwater van schepen in de Nederlandse rivieren terecht zijn gekomen. Wat echter nog ontbrak in de zeven maanden dat ik het paar volgde waren jonge kraaien. En wat is er nu interessanter om bij deze hele slimme vogels ook eens van dichtbij te volgen hoe het gaat met de ontwikkeling van de jongen? Nu was ik toch al niet van plan om te stoppen met de dagelijkse bezoeken aan het kraaienterritorium, dus het was slechts een kwestie van tijd totdat er in het voorjaar van 2015 jonge

kraaien zouden zijn.

Spanning en avontuur in 'Kraaienland'

Uiteindelijk wist mijn kraaienpaar twee jongen groot te brengen in 2015. En het groot brengen van jonge kraaien bleek een hele opgave voor de ouders. Net als mensen moeten jonge kraaien namelijk veel leren, voordat ze echt volwaardig als volwassen vogels kunnen functioneren. Het was soms behoorlijk zenuwslopend om te volgen, zeker ook omdat de beide jonge vogels een compleet verschillend karakter bleken te hebben. De één terughoudend en voorzichtig, de ander vol bravoure en dol op avontuur. Wat ook razend interessant was en nog steeds is, is de verhouding die de oudersvogels hebben met de buurkraaien. Soms zijn er stevige grensconflicten, maar als er hulp nodig is, bijvoorbeeld als er een jagende buizerd, of kiekendief opduikt, staan de kraaienburen even zij aan zij in de strijd. En die helpende hand wordt zelfs geboden aan de burens aan de overzijde van de Dordtse Kil... Uiteindelijk leverde het opnieuw lange tijd dagelijks volgen (dit keer ruim tien maanden) van mijn kraaienechtpaar een tweede boek op, getiteld; 'Kraaienland'. In de loop van het voorjaar moet het in de winkel liggen. Hierin wordt

Het "echtpaar", Clark en Carole

niet alleen beschreven hoe de jongen worden opgevoed, maar komt ook aan bod hoe kraaien omgaan met de dood. Net als olifanten en mensapen blijken ze namelijk ook dit besef te hebben. Het maakt deze unieke vogels nog fascinerender.

Intussen ligt het boek van Arie in de winkel en kunnen wij het van harte aanbevelen!

Evenals het "Wandelboekje van natuurvrienden", waar onze voorzitter Els, ook een wandeling in beschreven heeft.

De redactie is aanwezig geweest op de boekpresentatie en is enthousiast.

Verschillende vrijwilligers van natuurorganisaties hebben hun favoriete wandeling be-

Uitreiking van het eerste exemplaar door de samensteller Wim Huijser aan de schrijver van het voorwoord. Frank Berendse

schreven, waarbij foto's en kaart niet ontbreken. Het boek is bovendien op een speciale, Zwitserse, wijze gebonden zodat je elke afzonderlijke kaart volledig en zonder het boek te beschadigen op het kopieerapparaat kunt leggen en je het boek niet mee hoeft te nemen tijdens de wandeling.

Extra is ook nog de harde kaft MET ronde hoeken waardoor "ezelsoren" ook niet ontstaan als je het boek wel in de broekzak mee neemt. Drukkerij "Blauwdruk" heeft er een mooi "hebbeding" voor de wandelaar van gemaakt.

WANDELBOEKJE

van natuurvrienden

- * 40 favoriete wandelingen van natuurbeschermers
- * routebeschrijvingen
- * flora en fauna
- * met fragmenten uit het Wandelboekje van Heimans en Thijssse uit 1900

blauwdruk

Natuurlijk hebben we de verschillende wandelingen eerst tegen het licht gehouden waarbij maar één conclusie is overgebleven. Een aanrader voor wie van wandelen in de natuur houdt!

Met de uitgever. Trots op het nieuwe boek.

WELKOM NIEUWE LEDEN!

Als vereniging tot behoud van de natuur in de Hoeksche Waard mogen we trots zijn dat we leden uit heel Nederland en daarbuiten hebben. We heten deze nieuwe leden daarom van harte welkom en hopen iedereen te begroeten bij lezingen, wandelingen, e.d.

Fa. Den Ouden
H. Goossens
R. Trompetter
H. Reedijk-Naves

Oud-Beijerland
Breda
Puttershoek
Oud-Beijerland

Hierbij nog wat tips van Cisca voor eten uit de natuur.

In het najaar eet ik niet veel uit de natuur omdat er nog maar weinig te vinden is.
Maar nog wel:

Hondsdrif (bijnaam: kruip door de tuin) groeit er nog volop.
Dit (een hand vol) meesudderen bij rundvlees, maakt mals en geeft een lekkere smaak aan de jus.

Blaadjes van de hondsdrif gedroogd, in de thee, is slijmoplossend.

Vlierbessen en bramen:

Te gebruiken om jam te maken.

Vlierbessen nooit rauw eten, eerst koken.

Sfeermakers sinds 1960 !

* verf * behang * gordijnen
* zonwering * vloerbedekking

Donkersloot
W O O N D E C O R A T I E

Molendijk 38 Oud-Beijerland tel:0186-612031
www.donkersloot-woondecoratie.nl

100 nieuwe leden?

Lever deze bladzijde in en geniet samen met uw vrienden, burens of familie gratis van een heerlijke versnapering (niet alcoholisch) op één van beide bezoekerscentra. Het Nationaal Landschap Centrum (NLC) is open op dinsdag, zaterdag en zondag van 10:00 tot 17:00 uur en

Klein Profijt op dinsdag tot en met zondag van 10:00 tot 17:00 uur.
Opsturen mag natuurlijk ook, naar Postbus 1080, 3260 AB, Oud-Beijerland.
Even in een enveloppe en niet vergeten, er moet dan wel een postzegel op!

=====

Ja, ik wil lid worden van de vereniging Hoekschewaards Landschap

Voorletters en naam :

Geslacht :

Adres :

Postcode, woonplaats:

Telefoon/GSM :

E-mail adres :

Rekeningnummer :

Betaling, minimaal € 20,- per jaar, wordt automatisch in januari afgeschreven van uw rekening. Mocht u ons met een hoger bedrag willen steunen kunt u een bedrag invullen. Ik wil jaarlijks € ..,, doneren.

Datum: **Handtekening:**

Spek de clubkas!

Ieden RABObank: stem op HWL bij Rabobank Clubkas Campagne!

Wegens vele positieve reacties op de eerste clubkasactie vorig jaar –ter vervanging van de jaarlijkse sponsorietsdag- gaat Rabobank Het Haringvliet dit jaar opnieuw de Rabobank Clubkas Campagne inzetten als dé manier voor vereniging en stichtingen om geld in te zamelen voor hun clubkas.

Steun onze clubkas

Ook HWL doet weer mee en we hopen op net zoveel stemmen als vorig jaar*.

Ben je klant en ook lid van Rabobank Het Haringvliet? Stem dan tussen 1 en 30 september op HWL en steun daarmee onze verenigingskas! Als lid heb je rond 1 september een stemcode toegestuurd gekregen van de Rabobank. Hiermee kan je op onze clubstemmen via

www.rabobank.nl/hhv

Wanneer ben je lid van Rabobank Het Haringvliet?

Leden ontvangen vier maal per jaar het ledenblad Dichterbij in de brievenbus. Daaraan kun je dus zien of je lid is bent en krijg je dus de code om te stemmen..

3 Stemmen

Als je met je toegangscode bent ingelogd

mag je drie stemmen uitbrengen, waarvan maximaal 2 op dezelfde club. Hoe meer leden van de bank op onze vereniging stemmen, hoe hoger het bedrag dat de Rabobank dit najaar op onze rekening stort. Dus stem op ons! Je vind ons onder *Hoekschewaards Landschap (HWL)* vestigingsplaats *Oud-Beijerland*

Wil je meer weten over de Clubkas Campagne of over het lidmaatschap van Rabobank Het Haringvliet? Kijk dan op www.rabobank.nl/hhv.

*HWL deed vorig jaar ook mee en dat werd een daverend succes. Binnen de Hoeksche Waard waren we qua aantal stemmen de 3e club in de Hoeksche Waard, na de Hospice en de voedselbank.

De ruim 1800 ontvangen stemmen van de leden van de Rabobank was goed voor een bedrag van **€ 694,97!** Dat was natuurlijk een welkome, niet voorziene, aanvulling op onze clubkas.

Els van Veen en Ruud Horijon nemen namens het HWL bestuur de cheque in ontvangst van de Rabobank clubkascampagne 2015

Cursus nestje bouwen? Op de foto rechts onder is de optimist bezig die het idee heeft dat je alle takken rechtop in kan steken?

Die linksonder probeert het van één kant op te bouwen?

Die met het hoedje probeert het nest uit voor het vrouwtje door te proefzitten?

NEEN, niets van dit alles! Dit zijn een paar van de mensen die onze natuur op orde houden door jaarlijks, een deel, van de

wilgen in de Hoeksche Waard te knotten. Je kunt zien dat ze er lol in hebben. Soms is het koud, wel eens te warm of wat natter dan gewenst, maar "onze" knotters gaan met ijzeren hand (en hulpmiddelen) het hout

te lijf en met succes! Het staat er ieder voorjaar weer prachtig bij

De foto's zijn van Marjon Kunst. De natuur is van ons allemaal en als je gezond van lijf en leden denkt te zijn... is meehelpen zo geregeld. Opgeven kan via:

HWL.nl

 HWL
Hoekschewaards Landschap
natuurlijk actief sinds 1973

27 November 2016 - Lezing en boekpresentatie van “Viezen Stinkvissen”

Theo Schuurmans

Mijn collega merkte op dat ik wel heel erg luchtig gekleed was in mijn korte broek en dunne t-shirtje.

Muggen, sprak hij dreigend met rustige stem. Muggen, veel muggen! Het was snikheet en inderdaad het stikte van de muggen, nog voor we het griendbos inwandelden. Ik haalde mijn schouders op: “Ach, muggen? In Nieuw-Guinea, daar hadden we muggen. Ze staken venijnig en als je pech had hield je er nog malaria aan over ook, verhaalde ik als ervaren globetrotter. Nee, de muggen hier, daar heb ik geen last van.” Nooit eerder, zo bleek kort daarna, had ik mezelf dusdanig belachelijk weten te maken als op die zomerse dag in augustus 2012. Esscheplaat is berucht vanwege de muggen. Ik ben opgevreten die dag. Nu, jaren later, is ‘het koddig korte broeken tafereel’ nog regelmatig een onderwerp van leedvermaak en pesterijen. Die dag plaatsten we diverse visfinken met als doel de griendkreeken van Esscheplaat op vissen te inventariseren. Twee etmalen later stond onze retourtocht gepland. De toen nog prille aquatische werkgroep had last van opstartproblemen en ondanks nauwe samenwerking met RAVON (reptielen, amfibieën en vissenonderzoek Nederland) gefrustreerd in de zoektocht naar de ooit zo veelvoorkomende poldervissen. Baggermethodiek, landbeheer, waterbeheer, verontreiniging en rommelen met de visstand hadden allen hun tol geëist. Sommige soorten vingen we in overvloed, kleine modderkruiper, bittervoorn en kroeskarper maar één poldervissoort bleef onvindbaar voor onze enthousiaste

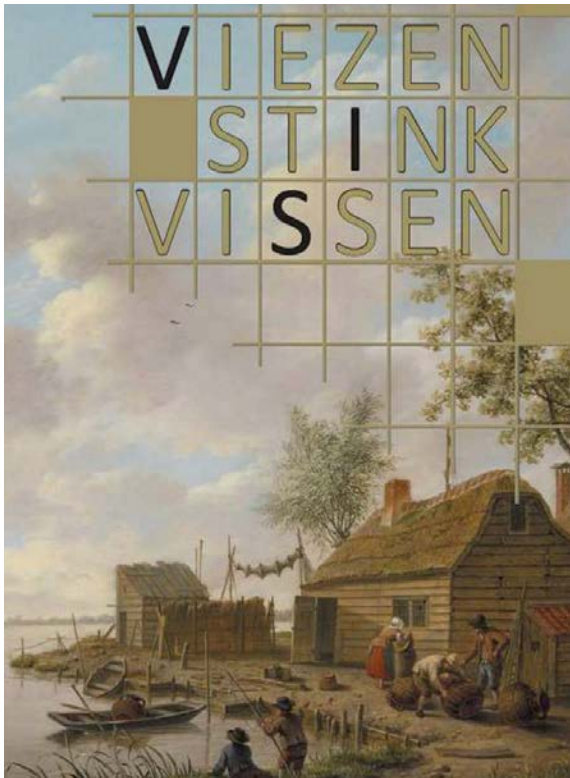
wergroepleden. Dit was natuurlijk: de grote modderkruiper, een illustere vis die vooral in het donker actief is en zich doorgaans in de modder verscholen houdt. Mijn lesje geleerd hebbende, droeg ik twee dagen later gepaste kleding voor het legen van de geplaatste finken. Nabij griendkeet Koosje haalden we de eerste fuik boven water en werden direct verrast door het geluid van gespartel. De opening van deze fuik is niet als de bekende vleugelfinken, waarin zelfs een kleine bever verstrikt zou kunnen raken. De opening van de Vermandelfuik heeft een doorsnede van minder dan 6 cm, waardoor grote vis er niet in kan zwemmen. Het gaat ons ook vooral om de juveniele vissen, omdat deze het meest weergeven over de hoedanigheid van een populatie. Gespartel? Als twee jonge knaapjes tilden we gretig het dekseltje op. Palinkjes? Maar nee, alleen maar grote modderkruipers. Al meer dan 10 jaar was de grote modderkruiper niet meer op de Hoeksche Waard signaleerd. Wat een vangst! Wie moeten we het allemaal vertellen? Staatsbosbeheer, HWL, We kookten van enthousiasme. Afgezien van positieve reacties van de vakbroeders reageerden de meeste mensen nuchter. Oh, zo klinkt het vaak met een lichte griffel, dus eh die modderkruipers kruipen in de modder dan? Dan volgt er een traject waarin je mensen probeert uit te leggen dat er niet alleen kleine en grote modderkruipers bestaan, maar dat er ook grote kleine modderkruipers en kleine grote modderkruipers in onze sloten rondzwemmen. Je probeert, soms tegen beter weten in,

mensen duidelijk te maken dat jouw vondst bijzonder is, dat het beest verdwenen werd gewaand, dat hij vroeger onwaarschijnlijk algemeen voorkwam op de waard. Wie kent hem niet: De weeraal. Maar jonge mensen kennen de vis al lang niet meer en ouderen zijn zich zelden bewust dat deze poldervis überhaupt is verdwenen. Zij mijmeren weemoedig over hun jeugdzonden: het weer voorspellen met behulp van een weeraal in een glazen pot op de schoorsteenmantel. In 2013 schreef ik het boekje *"Grote Modderkruiper op de plaat van Essche"* in kleine oplage. Weliswaar goed ontvangen door de lezers, maar met weinig impact. Helaas is het zo dat wetenschappers doorgaans schrijven voor wetenschap-

pers, daarbij is onderscheid tussen professional en amateur niet van toepassing. In de afgelopen jaren hebben onze inventarisatie werkzaamheden en zelfs onze beschermingsplannen voor grote modderkruipers wel meer steun gekregen van de grotere vakorganen en overheden, maar aandacht krijgen van de polderbewoners zelf blijft lastig, breder publiek is nauwelijks te vinden. Ik begrijp wel waarom dat de panda beer een hogere

'knuffelwaarde' heeft dan een vis. Het verborgen duister onder het wateroppervlak is altijd al met argusogen bekeken - een plaats waar monsters zich verschuilen. Nee, dat ik het slimmer moet aanpakken is me duidelijk. Waarom kan een modderkruiper niet knuffelbaar worden,

zo filosofeerde ik. Aangezien de uitgave van 2013 slechts een preliminair karakter heeft ligt daar mijn kans - een boek over modderkruiper onderzoek op de Hoeksche Waard. Maar wel een boek waar wetenschap slechts de kapstok is - een excuus. Een boek met fictie, met foto's, met getuigenverklaringen, geschiedenis, kunst. Een boek toegankelijk voor ieder, jong en oud. Maar toch ook een uitgave die gaat over de regio, de visserij en natuurlijk over de grote modderkruiper. Onze onderzoeken lopen nog steeds en telkens ontdekken we weer nieuwe feiten. Dit levert immer voortschrijdende inzichten. De geplande publicatiedatum van het boek *"Viezen Stinkvissen"* is 27 november 2016. Ter lering ende vermaak maar ook om de presentatie van het boek te vieren geef ik op deze dag een lezing voor HWL over delen van de inhoud van het boek in het NLC in Numansdorp. Komt allen!

100 JARIG BESTAAN KLEIN PROFIJT

VERGROOT TERRAS AAN DE OUDE MAAS

*Tekst Ruud Horijon,
Foto's: Aad Bruijnzeel.*

Begeleid door een stralende zon en onder toezicht van een terras vol met gasten verrichtte wethouder Harry van Waveren samen met Alie van den Berg van de Historische Vereniging Oud-Beijerland op 16 juni de officiële openingshandeling van het vergrote terras en de opening van de tentoonstelling voor het 100 jarig bestaan van Klein Profijt.

Voor het zover was ging Bob Wiggers namens het bestuur van HWL in op de veelbewogen geschiedenis van Klein Profijt. De

geschiedenis begon 100 jaar geleden bij de aanvraag van een bouwvergunning voor de voormalige zalmvisserij en eindigde zo'n 25 jaar geleden bijna na vandalisme en brandstichting. Maar door een unieke samenwerking tussen HWL, gemeente en MARS en de inzet van vele vrijwilligers, 2^e hands materialen –onder andere van het voormalige HC Andersenhuis in Heinenoord- en gulle giften kon Klein Profijt letterlijk weer uit haar as verrijzen en een nieuw leven beginnen als het prachtige natuurbezoekerscentrum zoals het er nu staat en zich nog steeds ontwikkelt, zoals nu dus met het vergrootte terras en nieuw meubilair.

Nadat een historisch “zalmpsalm” ten gehore was gebracht, gaf wethouder Van Waveren aan dat dit een prachtig voorbeeld is van wat er mogelijk is als er een goed plan is, de overtuiging en enthousiasme er is en er een win-win situatie kan ontstaan en bij alle partijen de neuzen dezelfde kant op staan. Hij gaf aan hoe belangrijk een club

1e verdieping de permanente tentoonstelling over de historie van Klein Profijt worden bekeken met prachtige foto's en boeiende verhalen over de zalmvisserij, de bewoners, het onderbrengen van onderduikers tijdens de 2e Wereldoorlog enzovoorts. De tentoonstelling is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met de historische vereni-

als HWL was en is en ook in de toekomst zal zijn, bijvoorbeeld in de weer oplaaiende discussie over de A4.

Klein Profijt is klaar voor de volgende 100 jaar en hoe mooi zou het zijn als het ergens de komende jaren lukt dat met succes de zalm weer wordt uitgezet in de Oude Maas en weer structureel terugkeert.

Tijdens de openingstijden (di. t/m zondag) kan op de

ging Oud-Beijerland. Later in het jaar worden één of meer lezingen of excursies met als thema 100 jaar Klein Profijt georganiseerd.

Een dilemma voor de redactie: “is dit vies?” Nee! Gewoon “zakjes trilzwam” gefotografeerd door Kitty de Zeeuw. Kom maar naar de lezing over zwammen op 16 oktober

Mos en korstmos, Kees van den Berg

Mycena, korstmos, Sjoerd Reinstra

26STE OEVERLOOP, 2016

Wij danken alle landeigenaren, beheerders, waterschap, gemeenten, sponsors en vrijwilligers voor wéér een geslaagde oeverloop.

Toch nog een blaartje!

Assistent-kok Dang,

Heet water!

VOS

tuin- en parkmachines

Krepeleweg 49 3286 BB KLAASWAAL T. (0186) 57 14 15 F. (0186) 57 26 70
Postbus 7007 3286 ZG KLAASWAAL www.kvos.nl

EXPOSITIES

Hanny Willemstein

Abusievelijk heb ik in de vorige Waardzegger vermeld dat de expositie in Klein Profijt in de maanden augustus en september zou worden verzorgd door de werkgroep Natuurfotografie.

Dat moet zijn. De werkgroep Vlinders en Libellen heeft

een expositie ingericht over dagvlinders in de Hoeksche Waard. Kom ontdekken welke soorten dagvlinders er op ons eiland rondvliegen.

Aan de expositie is ook een prijsvraag verbonden: test je vlinderkennis, vul het formulier in en stop het in de vlinderbox. Iedere deelnemer maakt kans op een prijs, na afloop van de expositie wordt de uitslag bekend gemaakt.

De volgende werkgroepleden hebben foto's

Groot Koolwitje, Yolanda ten Thije

beschikbaar gesteld voor de expositie: Henk Bunjes, Wilma Kapoen, Ton Schilperoord, Yolanda ten Thije en Marion Zonder van.

Aansluitend aan deze foto expositie komt, in de maanden oktober en november, Jolande van der Heul haar schilderijen tentoonstellen.

Jolande is geen onbekende in onze vereniging. In 2009 verzorgde zij het aandenken voor de deelnemers aan de overloop.

Voor deze expositie heeft zij schilderijen bijeen gezocht, die met name natuurliefhebbers zal aanspreken. De natuur is nog steeds een grote bron van inspiratie. Hoewel zij les heeft gehad van diverse kunstenaars, is haar ontwikkeling de laatste jaren vooral ingegeven door een eigen zoektocht naar vorm, inhoud en materiaal gebruik. Zij werkt gestileerder, vlecht met symboliek en het kleurgebruik is minder ingetogen dan vroeger. Beide exposities zijn het bekijken zeker waard.

BOSWITJE IN DE POLDER

Tekst en foto: Henk Bunjes

Vanaf het moment dat in het kader van het “Plan Argusvlinder” in de oostelijke helft van de Hoeksche Waard veel nieuwe terreintjes als natuurontwikkeling worden beheerd door het HWL worden door diverse werkgroepen de ontwikkeling van die natuurwaarden in de gaten gehouden.

Voor de Vlinder- en Libellenwerkgroep was daarbij in 2010 de eerste vondst van de Sint-jansvlinder in de Hoeksche Waard een leuke gebeurtenis. Zeker toen dit opvallende vlindertje zich steeds verder uitbreidde en nu al een flink deel van de Hoeksche Waard heeft veroverd.

Om de vinger goed aan de pols te blijven houden wordt jaarlijks tenminste één maal een bezoek gebracht aan de terreintjes waar het met de Sint-jansvlinder allemaal begon. Groot was dit jaar de verrassing toen we, naast enkele honderden Sint-jansvlinders, ook een zeer afwijkend “witje” zagen vliegen. Snel werd het net gepakt en als volleerd Prikkebeen werd de vlinder

gevangen en konden we de vangst in een potje bekijken. Onmiddellijk was duidelijk dat het een zeer zeldzame vangst zou blijken te zijn. We herkenden de vlinder als Boswitje, een vlinder die nog pas een paar jaar geleden als standvlinder in Nederland werd benoemd en uitsluitend te vinden is op de Pietersberg bij Maastricht. En nu dus in

de Hoeksche Waard! Inderdaad te fantastisch om waar te zijn. De landelijke vlinderkenners stelden dat de vlinder nooit “op eigen kracht” de grote afstand tussen Maastricht en de Hoeksche Waard kan hebben afgelegd. Maar als hij (het was een mannetje) dan toch ander vervoer had gehad waarom dan niet van nog verderaf gelegen populaties in het buitenland waar ook Boswitjes vliegen, maar niet op hun uiterlijk van de Nederlandse soort te onderscheiden?

Tegenwoordig stellen we dat vast met DNA-onderzoek (b.v. in Leiden) maar ja, onze vlinder was weer vrij gelaten. Hadden we maar één pootje behouden dan was de wetenschap heel blij geweest.

Nu blijft het raadsel van de afkomst van “ons” Boswitje voorlopig (?) onopgelost en is de boeken in gegaan (zie Waarneming.nl) als Boswitje/Verborgen boswitje (zeer zeldzaam).

In elk geval staat vast dat de terreintjes van Argusvlinder ons nog veel leuke verrassingen kunnen bezorgen. Zorgvuldig beheer is noodzakelijk!

HET STEENCORSET DER DIJKEN

Martijn Verweijen

Sinds de afsluiting van het Haringvliet in 1970 hebben de meeste buitendijkse buitendijkse gronden rond ons eiland blootgestaan aan veranderingen die leidden tot kwaliteitsverlies.

Ze verdroogden, verloren hun brakke karakter, kwamen in intensief agrarisch gebruik, er kwamen bomen en ligweiden en hier en daar werden jachthaventjes uitgegraven. De laatste twee jaar werden en worden bij ons drie dijkversterkingsprojecten uitgevoerd. De versterking bestaat bijna overal uit het leggen van een binnendijkse steunberm. Op veel plekken wordt daarnaast ook het buitentalud verstevigd, zeg maar erosiebestendiger gemaakt. Dat verstevigen gaat middels het aanbrengen van een toplaag van zware klei, maar over grote lengten wordt ook een steenlaag aangebracht met aan de voet een brede berm van stortsteen. Waar gebruik wordt gemaakt van de steenvariant treedt groot verlies op aan landschappelijke en ecologische

waarden. Op diverse plekken zien we dat de in de gorzen aanwezige laagten, poeltjes en tijsloten onbarmhartig worden geëgaliseerd en volgestort met een metersbrede laag grote stortsteen.

De genoemde landschappelijke elementen gaven nog enige ecologische kwaliteit aan de door de afsluiting gedegradeerde gorzen. Waadvogels en eenden konden geregeld foeragerend worden aangetroffen en in en langs de poeltjes en waterloopjes was nog plek voor water- en oeverplanten.

Dat is nu verleden tijd. Watersnip, tureluur, smient en krakeend moeten hun heil elders zoeken en ook waterereprijs, kat-tenstaart, dotterbloem, knikkend tandzaad en goudknopje krijgen er geen kans meer. In plaats van groene dijken met hier en daar nog natte habitats aan de voet treffen we binnenkort kilometers lange uniforme grijsstenen linten aan met weinig tot geen

als er een geschikte plek gevonden wordt. Ook dat is een zaak van lange adem.

Tenslotte hebben we in Spui en Dordtse Kil nog te maken met grootschalige stort van steen op de bodem. Dit om verdere erosie van de bodem tegen te gaan. Deze erosie wordt veroorzaakt door het geforceerd zoetwater sturen van Haringvliet naar de Nieuwe Waterweg om in het laatstgenoemde water de zouttong tegen te houden, een zouttong die de laatste decennia steeds verder landinwaarts oprukte door het graven van havens en het verdiepen

ruimte voor biodiversiteit.

Daar de steenbekleding op kunststof matten en fijne breuksteen is aangebracht valt voorlopig niet te verwachten dat er enige plantengroei kan gaan optreden. De stortsteen biedt wellicht op termijn nog wat soelaas, maar heel bijzonder zal de vegetatie niet zijn.

Wat betreft verlies aan ecologische en landschappelijke waarden blijft het daar echter niet bij. Overal langs de dijkversterkingstracaten zijn de dijkbegeleidende bomen gekapt. Het waterschap is weliswaar gehouden herplantplichtige bomen terug te brengen, maar dat mag niet meer langs de waterkerende dijken en ook niet langs de secundair waterkerende dijken. Samen met HWL is gekeken waar plek was en dat had heel wat voeten in de aarde. En de niet herplantplichtige bomen zoals wilgen en populieren? Dat is helemaal een lastige zaak. Waterschap wil ze herplanteren als de samenleving erom vraagt, als het beheer gegarandeerd is en

van de Nieuwe Waterweg.

Het Noordelijk Deltagebied is sinds de negentiende eeuw grootschalig versteend, de recente dijkversterkingen in de Hoeksche Waard maakten het er niet beter op. De noodzaak tot herstel van oorspronkelijk zandig en slikkig intergetijdengebied wordt daarom steeds nijpender gevoeld.

Foto's Martijn Verweijen

Dijkwerken langs het Spui en bij de molen van Nieuw Beijerland

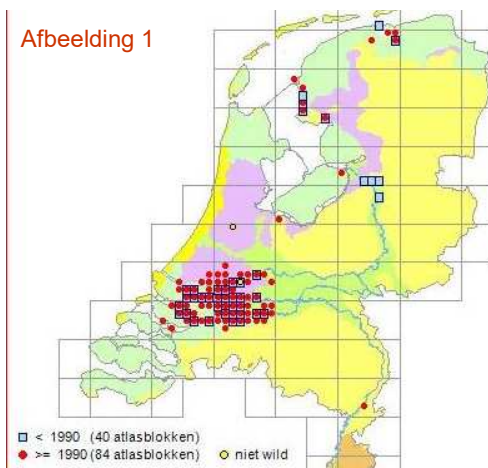
PLANTEN STREPEN

bijdragen aan Verspreidingsatlas

Frank van Gessele
Plantenwerkgroep HWL

In Nederland komen ruim 2300 soorten vaatplanten in het wild voor, waarvan er ongeveer 1450 inheems zijn. Vaatplanten omvatten zaadplanten (kruiden, bomen, grassen) en sporenplanten (wolfsklauwen, varens, paardenstaarten).

Afbeelding 1

FLORON (FLORistisch Onderzoek Nederland) is een vrijwilligersorganisatie met een professioneel landelijk bureau. FLORON heeft honderden vrijwilligers - floristen - die al jaren meer informatie over de Nederlandse wilde flora verzamelen dan alle overheden, onderzoekers en natuurbeheerders bij elkaar.

FLORON stimuleert en coördineert het verzamelen van de verspreidingsgegevens van de wilde flora in Nederland door vrijwilligers. De plantenwaarnemingen worden centraal verwerkt, gecontroleerd en opgeslagen in de Nationale Databank Flora en Fauna.

FLORON beheert de floragegevens in de databank en gebruikt ze voor onderzoek, bescherming en natuurbeleid (**afb. 1**)

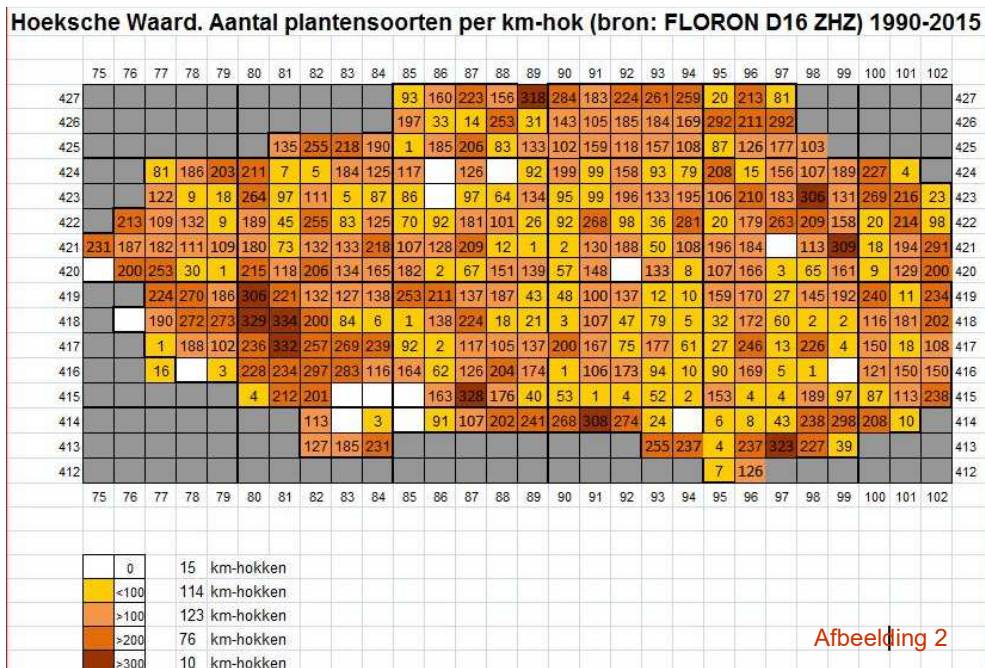
Waarom inventariseren ?

De belangrijkste drijfveer om mee te doen aan inventarisaties is voor de meeste floristen het veldwerk op zich. Buiten zijn, waarbij je door gericht kijken veel meer ziet dan al wandelend of fietsend; het speurwerk naar soorten die je nog niet hebt aange-streep of de kick die je krijgt van een bijzondere vondst. Maar veel deelnemers doen het niet alleen voor de lol. Juist door mee te werken aan een landelijk netwerk, waarbij je waarnemingen verder komen dan een zakboekje of je kennissenkring, kun je tegelijkertijd een bijdrage leveren aan onderzoek en natuurbescherming. Want van flinke delen van Nederland is onvoldoende bekend welke plantensoorten er precies voorkomen.

Vaak is er in het verleden wel geïnventariseerd, maar zijn de gegevens van deze inventarisaties verouderd of onvolledig. Nieuwe inventarisatiegegevens zijn dus waardevol. De plantengroei is op veel plaatsen voortdurend aan veranderingen onderhevig, zowel door natuurlijke processen als door menselijk ingrijpen. Bebouwing, ontwatering en intensivering van landgebruik zijn voorbeelden van ingrepen met meestal grote negatieve gevolgen voor de flora ter plaatse. Naast het verdwijnen van soorten hebben we ook te maken met soorten die zich nieuw vestigen. Niet alleen in natuurontwikkelingsgebieden, maar ook daarbuiten, zowel in stedelijk als in agrarisch gebied.

Kilometerhokken inventariseren (Strepen)

In dit project wordt een kilometerhok (1 x 1

km) gekozen en alle (in het wild) voorkomende plantensoorten genoteerd. In het veld gebruikt men een papieren streeplijst of een app. Op de streeplijst staan aandachtsoorten gemarkeerd, waarvoor een schatting van het aantal exemplaren moet worden opgegeven. Dit project vormt onder andere de basis voor verspreidingskaarten en het opstellen van de Rode Lijst van bedreigde plantensoorten eens in de tien jaar.

In Nederland zijn 53 km-hokken waarin meer dan 500 soorten wilde planten zijn gevonden. Vaak zijn dit echte stadshokken, waarin bijvoorbeeld veel verwilderde tuinplanten voorkomen. In de Hoeksche Waard werkt de plantenwerkgroep van het HWL al sinds haar oprichting mee aan deze inventarisaties. Er zijn in de Hoeksche Waard 10 hokken bekend met meer dan 300 soorten planten. Het rijkste km-hok herbergt 334 plantensoorten (nabij Nieuwendijk).

Andere km-hokken met meer dan 300 plantensoorten liggen o.a. op Tiengemeten, in Numansdorp, op de Esscheplaat, De Staart en in Project Argusvlinder (afb. 2)

Uiteraard speelt ook het waarnemerseffect een rol. In terreinen waar veel floristen ko-

men worden ook veel soorten gevonden.

Het 'digitale strepen', met de smartphone is in opmars. Met enkele klikken wordt een plantensoort ingevoerd en tenslotte wordt de hele lijst geüpload. Er komt achteraf geen administratieve rompslomp meer aan

te pas. En na afloop kan de gelopen route exact worden nagegaan (**afb. 3**)

Maar voor de werkgroepleden staat het plezier in het inventariseren voorop. Ook al gaat dat nog met een streeplijst. Men voorkomt dan in ieder geval opmerkingen als 'Pokémon Go, mijnheer ?'

EN DE NAAM VAN HET KALFJE IS.....?

De veld les "Struinen op de Staart" van het HWL is altijd een leuke les voor leerlingen van het basisonderwijs. Maar voor de leerlingen van "De Schelp" uit Puttershoek was de les op dinsdag 7 juni 2016 extra leuk. Kort voordat deze klas op Klein Profijt kwam was er een pasgeboren Schotse Hooglander kalf ontdekt. Aan deze klas de eer om de naam voor dit koekalfje te verzinnen. De klas was tijdens deze les in 5 groepjes verdeeld en aan ieder groepje is gevraagd om één naam in te leveren. Deze namen zijn aan de beheerster van het stamboek aangeboden voor goedkeuring.

Vandaag (14 juni 2016) zijn Henk van Noordwijk en Carla Noordman de winnende naam bekend gaan maken in deze klas. Alle 5 namen stonden op het bord en één voor één viel er een naam af. Grote spanning in de klas ! Uiteindelijk bleek MELLANY de winnaar te zijn.

Alle kinderen werden door Henk en Carla getrakteerd op beschuit met (roze) muisjes.

Mellany en haar moeder (en de rest van de kudde) zijn te bewonderen op het natuurterrein "De Staart" in Oud-Beijerland.

Halsbandparkieten nu ook in de Hoeksche Waard?

Arie Pieters

Sinds een jaar of drie komen er meldingen binnen van halsbandparkieten in Puttershoek. Rond de oude begraafplaats en het Kerkplein zouden zich regelmatig meerdere vogels ophouden en dat bleek ook te kloppen. Af en toe kan men daar inderdaad meerdere halsbandparkieten aantreffen. En vorig jaar kwamen er ook meldingen uit Strijen en omgeving Cillaarshoek.

Betekent dit dat we dan voortaan de halsbandparkiet tot de 'vaste' bewoners van de Hoeksche Waard mogen rekenen? Moeilijk te zeggen, maar het begint er wel op te lijken. Al gaat het nog wel om erg bescheiden aantallen. Deze zomer meerdere keren wezen kijken bij de oude begraafplaats van Puttershoek en het aangrenzende Kerkplein, maar het heeft aardig wat moeite gekost om een keer een koppeltje halsbandparkieten te spotten in één van de bomen op het Kerkplein. Het opvallende vogeltje heeft een even opvallende roep, maar als ze ergens hoog in een boom, verscholen tussen bladeren wat zitten te suffen heb je daar bar weinig aan. En dan wordt het 'ouderwets' turen door de verrekijker om ze uiteindelijk te ontdekken. Halsbandparkieten zijn van oorsprong tropische vogels, afkomstig uit Zuid-Azië en Centraal-Afrika. Door toedoen van de mens heeft deze papegaai zich permanent weten te vestigen: het gaat om oorspronkelijk ontsnapte en losgelaten kooivogels. Halsbandparkieten zijn holenbroeders, die ook in nestkasten broeden. In Groot-

Brittannië lijkt de halsbandparkiet te concurreren met kauwtjes, spechten en uilen om beschikbare broedholten, in Nederland is daarvan slechts in geringe mate sprake. Het broedsucces van de halsbandparkiet lijkt vrij laag te zijn. (Bron Vogelbescherming Nederland.)

Holen van spechten geliefde nestplaats

De halsbandparkiet broedt onder andere in gebieden met struikgewas en cultuurland, maar stadsparken en tuinen zijn in Nederland veruit favoriet. Het nest wordt in een solitaire boom gemaakt, meestal in een spechtennest op flinke hoogte. De halsbandparkiet is in Nederland voor een heel belangrijk deel afhankelijk van bijvoeding door gulle stadgenoten; zonder die hulp zouden halsbandparkieten de voedselschaarste in de winter niet overleven. (Bron Sovon.) De eerste broedparen in Nederland werden gemeld in 1968. De schattingen van het aantal vogels in ons land anno 2016 lopen uiteen van 10.000 tot 12.000 exemplaren. Dat lijkt misschien veel, maar daar heeft de vogel dus wel een halve eeuw voor nodig gehad. Bovendien komen de meeste halsbandparkieten voor in stedelijke gebieden en in ons land met name in steden als Den Haag, Amsterdam en Rotterdam. Ook in steden als Delft en Haarlem leven behoorlijk grote groepen. Ze foerageren echter ook buiten hun

'woonplaats', dus mogelijk dat wij hier Rotterdamse 'dagjes-parkieten' op bezoek krijgen? Het lijkt nog iets te vroeg om te zeggen dat we binnen afzienbare tijd ook hier een echte kolonie parkieten hebben rondvliegen.

KOMENDE ACTIVITEITEN

Voor zover bekend!

In augustus en september werken van de fotowerkgroep "Dagvlinders", Klein Profijt

Wanneer : zaterdag 24 september 14.00/16.00 uur
Waar : Etos Wilhelminastraat 12, 3271 BZ Mijnsheerenland
Wat : Laat je verrassen in historisch Mijnsheerenland

Wanneer : Tot eind september
Waar : Boomgaard Gatsedijk 31 Maasdam
Wat : Fruitplukdagen, kijk op de site, het is (bijna) elke dag feest.

in de maanden oktober en november, schilderijen van Jolande van der Heul, Klein Profijt

Wanneer : zaterdag 1 oktober vanaf 09:30 uur
Waar : Ritselaarsdijk 8, tussen Maasdam en Westmaas
Wat : Appels en peren van HWL worden voor uw ogen tot heerlijk sap geperst.
Dit jaar met leuke activiteiten voor de kinderen!!

Wanneer : zaterdag 8 oktober 11.00-16.00 uur
Waar : NLC, Veerweg, Numansdorp
Wat : Jeugdnatuurdag Vier het eerste lustrum mee voor 5 cent!

Wanneer : zondag 16 oktober 14.00 uur
Waar : NLC Numansdorp, Veerweg
Wat : lezing door Sjoerd Reinstra over paddenstoelen (zie artikel)

Wanneer : zaterdag 18 oktober 13.30/16.00 uur
Waar : Restaurant de Batterij Sassedijk 6-A, 3292 LD Strijensas
Wat : NB: onder voorbehoud vanwege werkzaamheden dijkverzwaring
Wandelen door en langs Maria Polder

Wanneer : zondag 23 oktober 14.00/16.00 uur
Waar : Parkeerplaats bij De Open Hofkerk, Willem van Vlietstraat 2a,
3262 GM Oud-Beijerland
Wat : Paddenstoelenexcursie in Park de Laning

Wanneer : zaterdag 29 + zondag 30 oktober 08.00 en 20.00 uur
Waar : NBC Klein Profijt Zalmpad 11, 3261 MD Oud-Beijerland
Wat : 2x daags openbare muizeninventarisatie

Wanneer : zondag 6 november 14.00/16.00 uur
Waar : Cafe 't Veerhuys Oosthavenzijde 1, 3297 LD Puttershoek

- Wat : Cultuurhistorische wandeling door PHK
- Wanneer : zaterdag 12 november 13.30/15.30 uur
 Waar : Nabij witte huis Westdijk 16, 3267 LV Goudswaard
 Wat : Struinen door de Korendijkse Slikken
- Wanneer : zondag 27 november 14.00 uur
 Waar : NLC Numansdorp, Veerweg
 Wat : Lezing door Theo Schuurmans over "Viezen stinkvissen" (zie artikel)
- Wanneer : zaterdag 8 oktober zie artikel
 Waar : NLC, Veerweg 1c, 3281 LX Numansdorp
 Wat : Jeugdnatuurdag, diverse natuur en doe activiteiten voor de jeugd.
- Wanneer : zaterdag 26 november vanaf 10.00 uur
 Waar : NBC Klein Profijt, Zalmpad 11, 3261 MD Oud-Beijerland
 Wat : Winterfair, gezellige markt met ambtelijke en regioproducten
- Wanneer : zaterdag 10 december 14.00/16.00 uur
- Wat : Praktijkonderzoek Plant en Omgeving, Groeneweg 3, 3273 LP Westmaas
- Wat : Bezoek aan Proefboerderij
- Wanneer : woensdag 28 december 13.00/15.30 uur
 Waar : Grote parkeerplaats op Buitendijk; vanuit Sas links voorbij einde Wielweg/Schenkeldijk te Strijen
 Wat : Oliebollentocht: onder welke weersomstandigheden dit jaar!?
 max. 50 deelnemers inschrijven via excursies@hwl.nl
hou altijd de website in de gaten!

December: depotopruiming Klein Profijt
In de afgelopen 20 jaar hebben wij aardig wat kunstwerken (werkjes) verzameld.
Die worden in de maand december geëxposeerd en te koop aangeboden!

Kijk voor meer en de meest recente informatie op www.hwl.nl

Kosten standaardexcursie: leden € 2,-, niet-leden € 3,- en kinderen t/m 12 jaar € 1,-

JEUGDNATUURDAG VIERT EERSTE LUSTRUM

Hilde Visscher

Foto's; Leen de Zeeuw en Ingeborg Holster

Op 8 oktober wordt de 5^e Jeugdnatuurdag gehouden. En zoals ieder jaar betekent dat heel veel actieve vrijwilligers.

Ik neem u even mee terug in de tijd. Joost Kievit was destijds werkgroep coördinator markten en ik was werkgroepslid. Er werd een idee over samenwerking met scouting werd aangedragen en ik had tijd en zin om ermee aan de slag te gaan.

Heel veel vergaderingen later was er de eerste keer in de stromende regen. Met vooral scoutingkinderen, Niet met scouting verbonden kinderen waren zeldzaam.

Inmiddels kunnen een aantal scoutinggroepen niet meer voldoende vrijwilligers bij elkaar krijgen om en de begeleiding voor de deelnemende kinderen en een eigen activiteit te bemannen. Vorig jaar stond in het

teken van AARDIG. En was een van de 5 scoutinggroepen met een activiteit aanwezig. De groep uit Strijen kwam bepakkt en bezakt met kano's. Hoeveel groepen er dit jaar zullen meedoen is nog onbekend.

Ik hoop dat het aardige (thema van vorig jaar!) de komende jaren blijft. Dit jaar hebben we gekozen voor het cijfer 5 als thema. Wij willen onze verjaardag duidelijk te maken met de vraag: "Zijn er instanties of particulieren onder de lezers die ons cadeautjes willen geven?" Dan worden die van harte uitgenodigd. Let wel, ook zonder cadeautje is iedereen die zich van binnen jong voelt welkom om met ons mee te doen op 8 oktober. We zijn, op speciaal verzoek van de werkgroep Fruit en Sap, een weekje verder in het jaar opgeschoven

We vragen dit jaar een symbolische bijdrage voor de activiteiten. Voor **5 eurocent** kun je aan alle activiteiten meedoen. Ik geef wat voorbeelden:

Voor de natuurlijke activiteiten, kun je op zoek naar planten/waterbeestjes/kriebelbeestjes / vogels / botjes in braakballen of naar een grondmonster boren. In de creatieve hoek kun je vlechten met wilgentenen, een natuur knutsel maken, je laten schminken of veranderen in een gewonde bezoeker.

We hebben als nieuwtje dit jaar wat 'vreemde poldermodellen' uitgenodigd voor een vrolijke noot en we proberen het ritmische deel weer met djembés te verzorgen.

Voor het culinaire gedeelte hebben we weer deeg van bakker Jan de koning van het bakkersmuseum waar jezelf je stokbroodje van kunt bakken en kun je appelmoes maken of het vers geperste sap proeven van Fruit en sap. Ook kun je natuurlijk een drankje of wat lekkers kopen bij de barvrijwilligers

hebben we een blote voeten pad.

Er is nog even tijd als ik dit schrijf. Dus mogelijk hebben we nog verrassende zaken. Zeker is dat het een prachtig feestje wordt. We nodigen je graag uit. Kom lekker meedoen of kom als HWL-er in hart en nieren meehelpen om jongeren een natuurlijk feestje te laten beleven.

Inmiddels staat op facebook veel informatie en is er een evenement aangemaakt .
<https://www.facebook.com/events/1557591507881587/> .

Het wordt allemaal weer gehouden in en om het NLC aan de Veerweg in Numans-

Even zin om alleen maar te kijken. Ook dat kan. We hebben een filmzaal ingericht met leuke korte films om even een beetje bij te komen of kijk naar de samenwerking van herder en hond bij onze eigen kudde Schoonebeeker. Met wol kan van alles gedaan worden.

Ook daar zijn voorbeelden van te zien en natuurlijk mag je ook zelf wat proberen en voel vooral eens aan die schapenjas. Heb je wat je voelt met je voeten al eens beleefd? Dat niet alles waar je overheen loopt hetzelfde is en dat ook je voeten dit waar kunnen nemen? Dit jaar

dorp.

Van 11.00 uur tot 16.00 uur.

Wil je informatie?

Bsa@hwl.nl of markten@hwl.nl
of bellen met 06 22462451

PRIKBORD

WIE MAAKT ONS BLIJ MET EEN

Wie maakt ons blij met een dooie mus?

Wij van de werkgroep Jeugd Oud-Beijerland, verzorgen regelmatig een tentoonstelling op diverse scholen uit de Hoeksche Waard.

Soms hebben we daarbij een opgezette vogel nodig.

Nou, die hebben we in overvloed. In alle soorten en maten.

Behalve..... juist! Een opgezette, doodgewone huismus.

Hier zoeken we al jaren naar. Een eenvoudig koolmeesje hebben we ook al niet.

Vandaar onze vraag: wie maakt ons blij met

een dooie mus? Een koolmees mag ook. Neem dan alstublieft contact met ons op. Jan en Kees die de tentoonstellingen verzorgen, zullen u ongelooflijk dankbaar zijn.

Henk van Noordwijk

078 6762867

06 10 678 899

h.noordwijk@upcmail.nl

Fotoproducten

Print uw mooiste momenten direct op kunstglas, kunststof, metaal of hout. De fotoproducten zijn ook buiten geschikt. Zo kunnen uw foto's binnen aan de wand maar bijvoorbeeld ook in uw tuin schitteren.

Veel toepassingen met kunststof

Duurzame en krasvaste printproducten! Producten: labels, certificaten, menukaarten, placemats, posters, point-of-sale, banners, displays, lichtboxen, wanddecoratie, bewegwijzering, enz.

Zelfhechtende materialen

Quadraat print direct op zelfklevend vinyl met UV inkt waardoor de stickers voor binnen en buiten geschikt zijn. Ook zijn zelfhechtende materialen zonder lijm mogelijk, zoals Yupo Tako (zuignapjes principe), statisch papier en magneetfolie.

Direct printen op hout

Elk detail van het hout blijft zichtbaar! Producten: foto op hout, kaarten, winkelinrichting, kastwanden, kastdeuren, balies, tafelbladen, dienbladen, krukjes, wanddecoratie, enz.

Veelzijdig met UV printen

- Uitstekende afdrukkwaliteit
- Onbeperkt aantal materialen
- Tot 4 cm dik
- Harde & flexibele materialen
- Geschikt voor binnen en buiten
- Kleurecht door UV bestendigheid
- Vrije vormen mogelijk
- Witte inkt voor speciale effecten
- Voordeliger door direct printen op het materiaal

Hergebruik van meubelen is ook van deze tijd. Als de basis nog goed is, waarom zou u dan nieuw kopen?

Wij stofferen, restaureren alle soorten zitmeubelen en hebben diverse soorten meubelstoffen en verschillende soorten leer op voorraad. Vrijblijvend prijsopgave en altijd 3 jaar garantie.

Ophalen en terugbezorgen van uw meubelen doen wij met plezier en....

GRATIS in Zuid-Holland-Zuid

Om zelf te stofferen bestelt u de meubelstoffen via onze site
www.doehetzelfvoordeel.nl

Kom langs op de Oostdijk 187 in Oud-Beijerland, tel: 0186-621 430
 of neem contact op via www.dominikq.nl

Ruimte voor adressticker
 Niet over de advertenties plakken!

Neem nú een
 abonnement

Dichtbij
 af te halen

Mét verrassende
 recepten!

Welkom bij de boer!

Kijk op onze site
 voor het actuele
 programma.

Geniet wekelijks van biologische groenten, fruit,
 aardappelen en spelpasta van boerderij Landzicht.

Landzicht biologisch
 groentenabonnement.nl
 Boerderij Landzicht
 Mees en Ageeth Visser
 Broekseweg 2a, 3291 LA Strijen
 info@groentenabonnement.nl
 www.groentenabonnement.nl

Kies voor biodiversiteit in úw Hoeksche Waard!